

Suomen
urheilun
eettinen
keskus
SUEK ry

HÄIRINTÄ SUOMALAISESSA KILPAURHEILUSSA

Autourheilun osaraportti

Tämä osaraportti on tuotettu osana Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry:n Häirintä kilpaurheilussa -tutkimushanketta vuonna 2020. AKK-Motorsport on osallistunut tutkimushankkeeseen, jonka vuoksi liitolle on koottu tämä lajikohtainen raportti kehittämistyön tueksi. Vastaavat lajikohtaiset raportit on koostettu tutkimuksen aineistosta kaikille yli 100 vastauksen lajeille. Lajiraportit eivät ole keskenään vertailukelpoisia, sillä vastaajien ikä- ja sukupuolijakaumat vaihtelivat lajeittain merkittävästi. Vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että kilpaurheilijan määritelmä ei ole lajien kesken yhdenmukainen.

Taustatietojen kuvaus

Atourheilun osalta vastauksia häirintäselvitykseen tuli yhteensä **444**. Kysely lähetettiin liiton antamien tietojen mukaan 8319 urheilijalle, **vastausprosentiksi muodostui 5**. Vastausprosentti jäi matalaksi. Muihin lajeihin suhteutettuna lajin vastausprosentti oli tässä tutkimuksessa alemmaa keskitasoa. Sukupuolittain vastauksia tuli eniten miehiltä (359). Kilpailutason osalta suurin osa vastaajista oli kansallisen tason urheilijoita (334). Vastaajien ikäjakauma painottui 40-50-vuotiaisiin urheilijoihin. **Tarkemmat tilastot osaraportin tuloksista löytyvät liitteestä 1.**

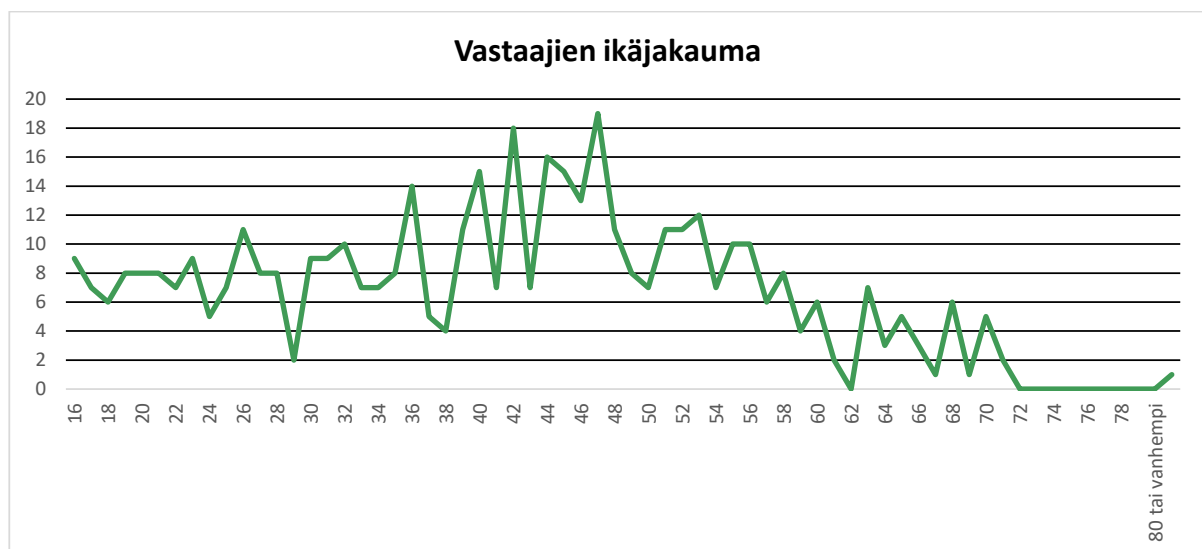
Kohdejoukko	Vastaukset	Vastaus %
8319	444	5

Sukupuolittain vastaukset jakautuivat seuraavasti:

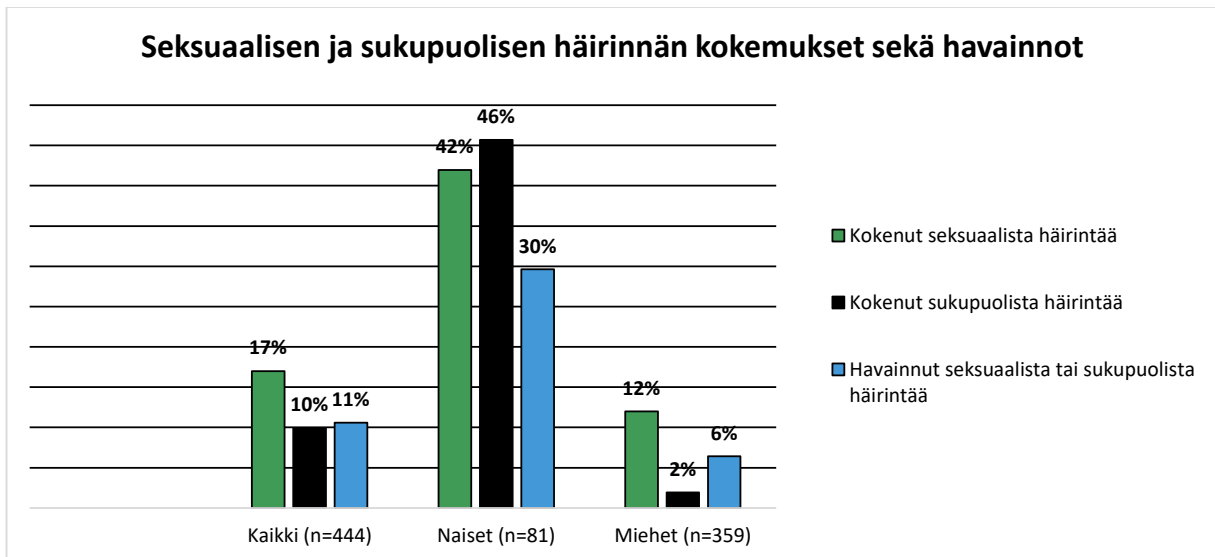
Nainen	81
Mies	359
Muu	2
En halua tai en osaa vastata	2

Kilpailutason mukaan vastaajat jakautuivat seuraavasti:

Kansallinen taso (esim. valtakunnalliset sarjat joukkuelajeissa, kansalliset kilpailut)	334
Alueellinen/piirikunnallinen taso (esim. aluemestaruuskilpailut, alueelliset sarjat joukkuelajeissa)	67
Aikuisten kansainvälinen taso (Olympia-, Paralympia-, MM- tai EM-kisaedustus)	29
En halua tai en osaa vastata	7
Aikuisten maajoukkue taso	4
Nuorten maajoukkue taso	2
Nuorten kansainvälinen taso (Nuorten Olympia-, MM- tai EM-kisaedustus)	1
En ole osallistunut kilpailutoimintaan viimeisen 5 vuoden aikana	0

Keskeiset tulokset

Autourheilun vastaajista 17 prosenttia oli kokenut viimeisen viiden aikana urheilutoiminnassa seksuaalista häirintää. Naisista seksuaalista häirintää oli kokenut 42 prosenttia ja miehistä 12 prosenttia. Naisista 46 prosenttia oli kokenut sukupuolista häirintää. **Seksuaalisen ja sukupuolisen häirinnän kokemukset painoutuivat selkeästi naisvastaajille. Naisten häirintäkokemukset olivat yleisempiä kuin koko tutkimuksen aineistossa, mutta miesten taas selkeästi vähäisempiä.** Koko tutkimuksen aineistossa seksuaalista häirintää oli kokenut 26 prosenttia, naisista 32 ja miehistä 19 prosenttia.

Seksuaalisen häirinnän muodoista selvästi eniten autourheilussa oli koettu yleisempää häiritsevää puhetta (65 vastausta) sekä sanallista seksuaalista häirintää (22 vastausta). Seksuaalista häirintää somessa, netissä tai puhelimesta oli kokenut 19 urheilijaa. Vakavampien muotojen osalta kaksi henkilöä ilmoitti, että heitä oli painostettu tai pyydetty seksuaaliseen kanssakäymiseen ja 6 kertoi kokeneensa fyysistä seksuaalista häirintää. Yksi henkilö oli raiskattu tai yritetty raiskata.

Sukupuolisen häirinnän muodoista eniten oli koettu ominaisuuksien vähättelyä tai kyseenalaistamista sukupuolen perusteella (40 vastausta) ja syrjintää tai sukupuolen perusteella heikompaan asemaan asettamista (22 vastausta). Seksuaaliseen häirintään olivat syyllystyneet eniten toiset urheilijat (42 prosenttia kaikista syyllystyneistä), yleisö, fanit tai someseuraajat (20 prosenttia) ja toisen urheilijan huoltaja, puoliso tai kaveri (17 prosenttia). Sukupuoliseen häirintään olivat syyllystyneet eniten toiset urheilijat (35 prosenttia), toisen urheilijan huoltaja, puoliso tai kaveri (15 prosenttia) ja yleisö, fanit tai someseuraajat (11 prosenttia). Seksuaaliseen ja sukupuoliseen häirintään syyllystyneet olivat pääasiassa miehiä.

Vastaajista 66 prosenttia kertoi, ettei osannut sanoa onko oma lajiliitto puuttunut urheilussa tapahtuvaan häirintään tai tehnyt töitä häirinnän ehkäisemiseksi urheilussa.

Tulosten syventäminen

Tuloksia tarkastellessa ja tulkitessa tulee huomioida monta seikkaa. Tässä tutkimuksessa mukana olleita lajeja ei voida suoraan vertailla, sillä vastaajat painoutuivat eri lajeissa eri tavoin. Eroja syntyi etenkin sukupuolijakaumien kohdalla. Esimerkiksi niissä lajeissa, joissa häirinnän kokonaistaso nousi korkeaksi, saattoi vastaajissa olla selkeästi enemmän nuoria naisia kuin lajeissa, joissa häirinnän yleisyys jäi matalammaksi. **Lajien väliseen vertailtavuuteen vaikuttaa myös se, että lajit saivat itse määritellä ne henkilöt, jotka luetaan kilpaurheilijoiksi.** Tämä on voinut johtaa eri lajeissa erilaisiin tulkintoihin. Myöskään tämän vuoksi lajien suora vertailu ei ole mielekäästä.

Autourheilussa häirinnän kokonaistaso ei noussut korkeaksi. Sen sijaan naisvastaajat olivat kokeneet paljon seksuaalista- ja sukupuolista häirintää. **Tulosten perusteella ei voida kuitenkaan tehdä varmaa johtopäätöstä siitä, että naiset kokisivat autourheilussa enemmän häirintää kuin muuallakaan urheilussa.**

Naisten kokemukset kertovat siitä, että häirintää kuitenkin tapahtuu lajin parissa. Vastauksissa ilmeni kokemuksia seksuaalisesti häiritsevistä puheista ja ominaisuuksien vähättelystä sekä syrjinnästä sukupuolen perusteella. On mahdollista, että lajiin on saattanut pesiä esimerkiksi puhetaipoja tai -tyylejä, jotka altistavat naisia häirinnälle.

Urheilun ulkopuolisissa tutkimuksissa on käsitelty häirinnälle altistavia riskitekijöitä muun muassa työyhteisöissä. Näissä tutkimuksissa häirinnälle suotuisaa toimintaympäristöä ovat edistäneet esimerkiksi seksistinen ja epäasiallinen ilmapiiri, tietouden puute sekä yhteisössä vallitsevat hierarkiat ja stereotyyppit.

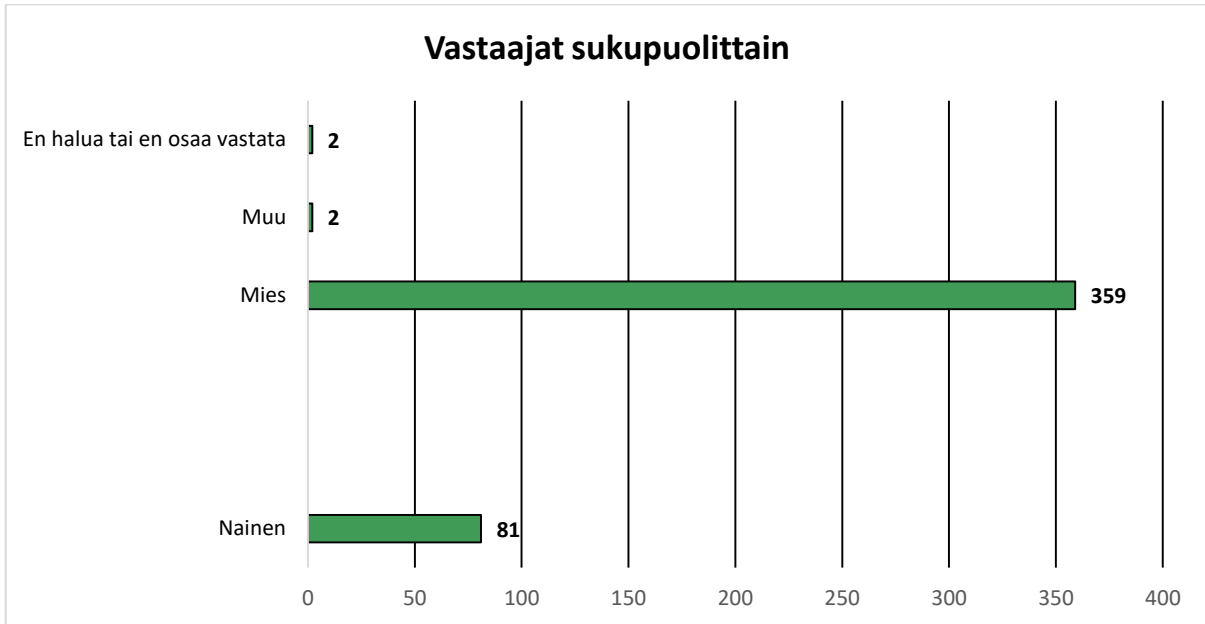
Tulosten yleistettävyys

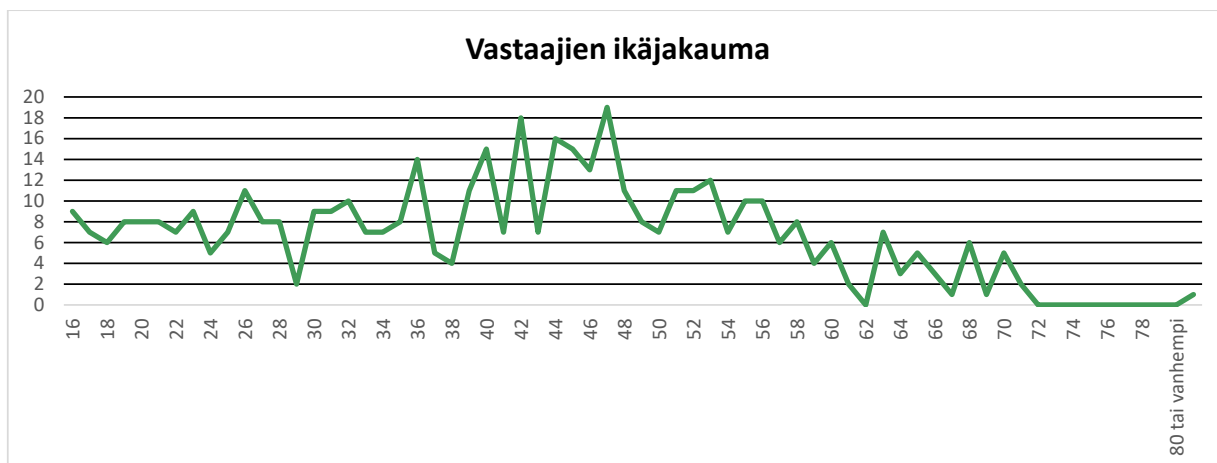
Tulosten yleistettävyyttä arvioidessa tulee huomioida, miten tutkimukseen vastanneet urheilijat edustavat koko lajin urheilijoita, eli lajin kokonaisuutta. Tähän vaikuttaa muun muassa vastausprosentin suuruus sekä se, miten vastaajien sukupuoli- ja ikäjakauma edustaa kokonaisuutta. Saatujen tietojen (liitto/SuomiSport-tietokanta) perusteella kokonaisuuden sukupuolijakauma jakautui siten, että lajin urheilijoista 91 prosenttia oli miehiä ja naisia 9 prosenttia. Kyselyyn vastanneiden osalta vastaavat lukemat olivat 81 prosenttia (miehet) ja 19 prosenttia (naiset). **Eli naiset vastasivat kyselyyn suhteellisesti miehiä ahkerammin.** Tutkimuksissa on havaittu, että naiset vastaavat kyselyihin myös yleisellä tasolla miehiä useammin. Vastaajien ikä edusti melko hyvin koko tutkimuksen kohdejoukkoa. Tarkkoja tietoja sukupuolijakaumasta ikäluokittain ei kuitenkaan saatu, mikä heikensi osaltaan tulosten yleistettävyyttä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että matalan vastausprosentin, kokonaisuuden sukupuolijakaumaan liittyvien tietojen puutteellisuuden sekä vastaajien sukupuolijakauman lievän painottuneisuuden vuoksi **näiden tulosten perusteella ei voida tehdä suoria yleistyksiä koko lajia koskien. Tuloksiin on syytä suhtautua suuntaa antavina.** Toisaalta on huomioitava, että vastaajamäärä on lukumäärällisesti melko suuri (444 urheilijaa), joten vastaukset edustavat melko suurta urheilijajoukkoa.

Liite 1 : Osaraportin tilastot tuloksista

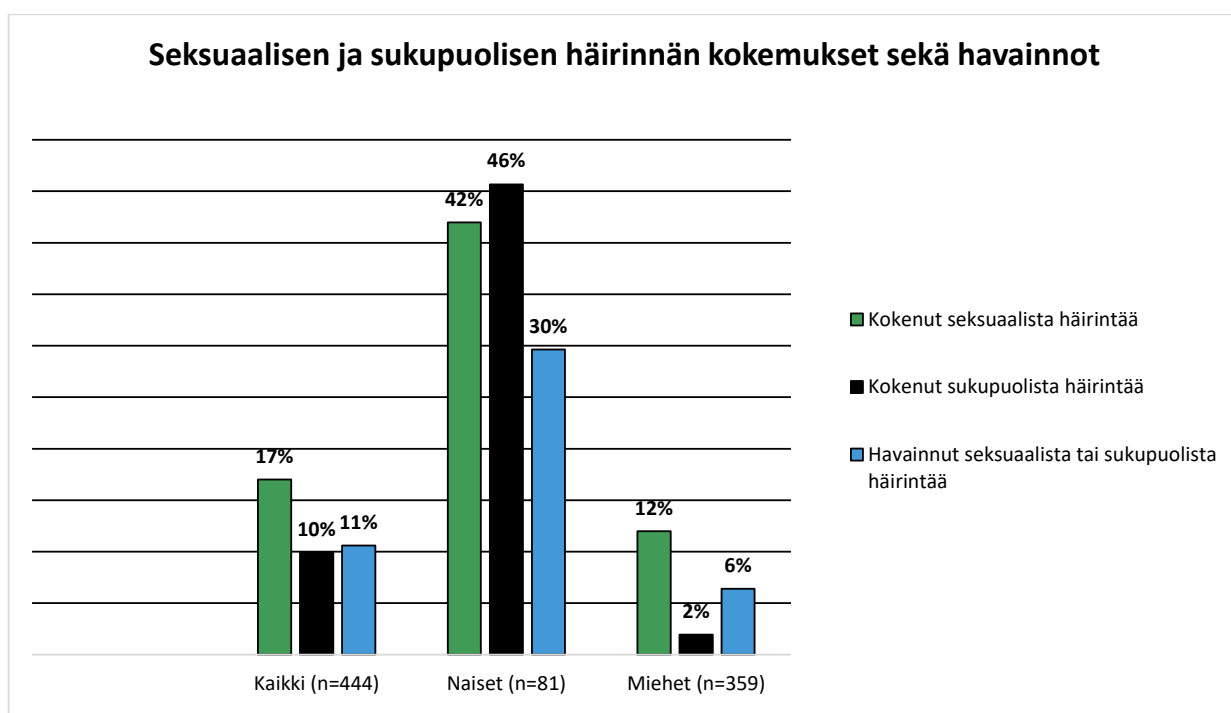
Taustatiedot

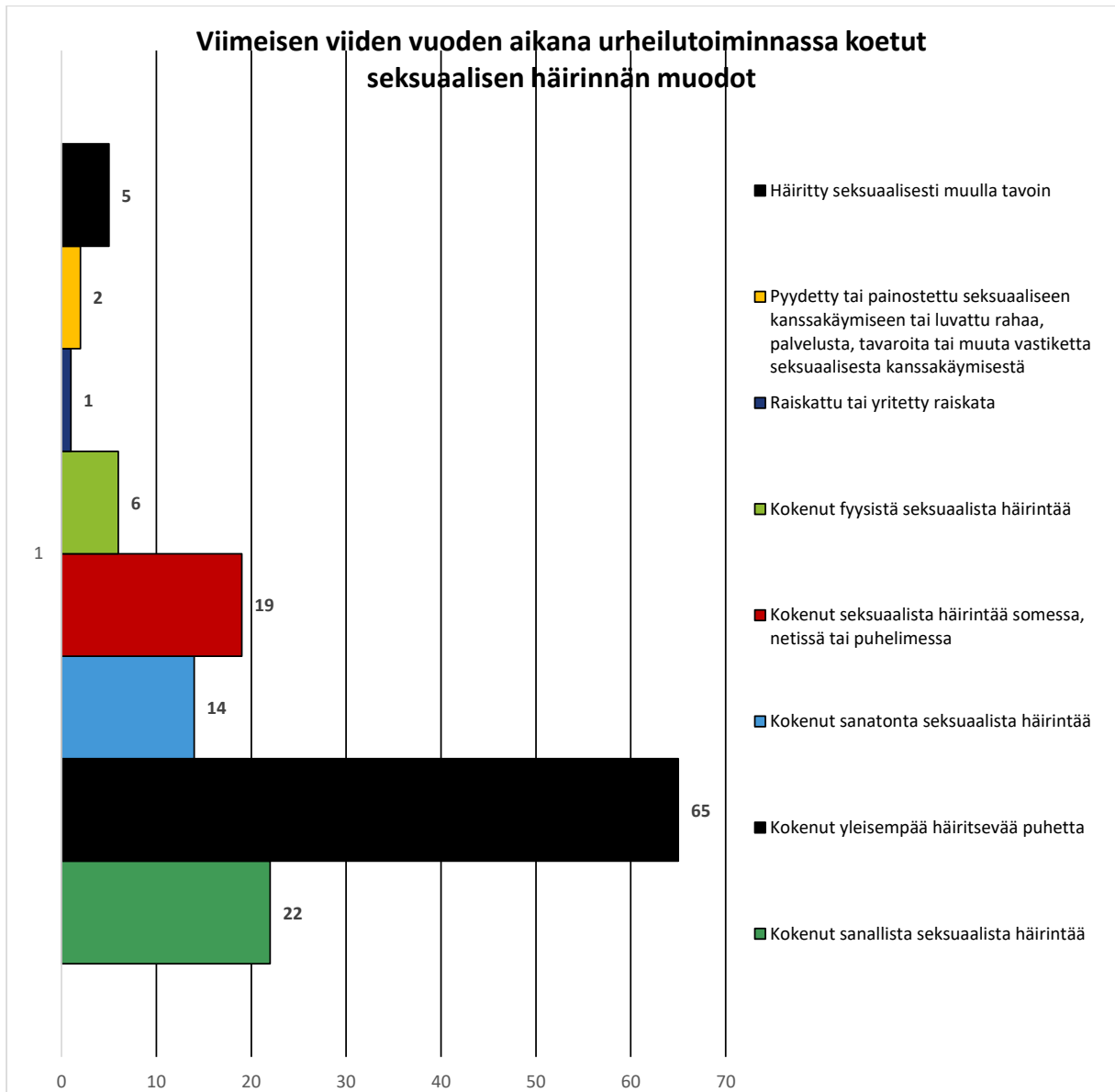

Tulokset

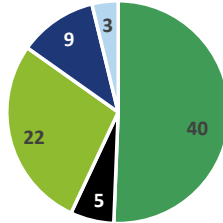
Kohdejoukko	Vastaukset	Vastaus %
8319	444	5

Viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa koetut seksuaalisen häirinnän muodot

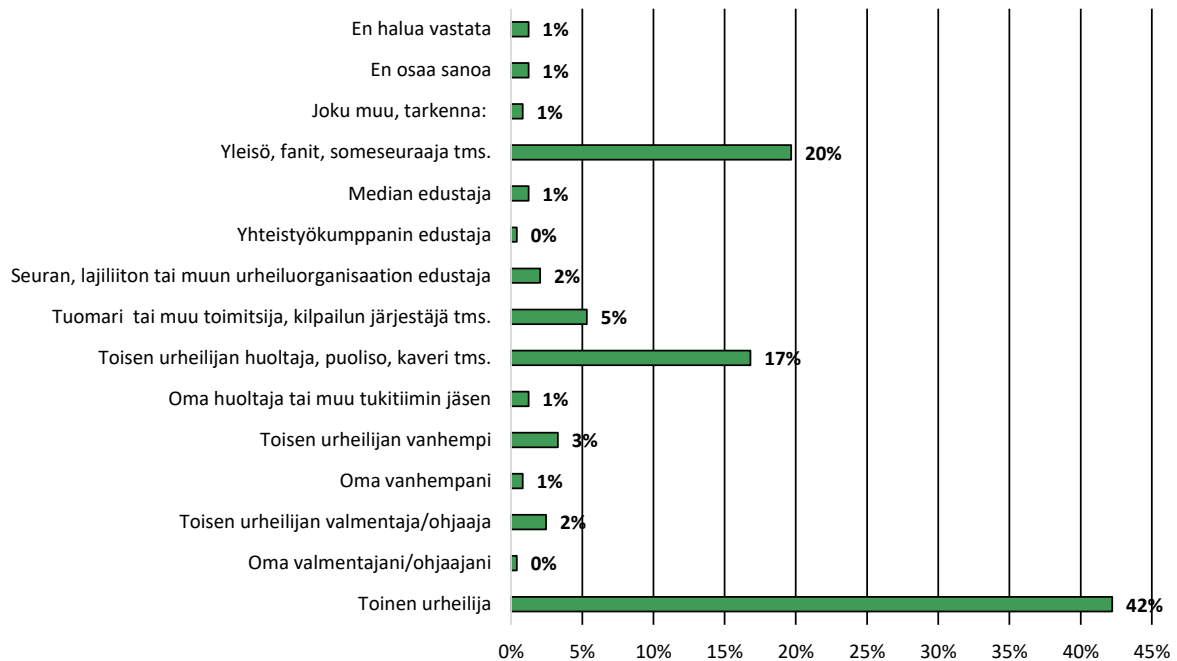

Viimeisen viiden vuoden aikana urheilutoiminnassa koetut sukupuolisen häirinnän muodot

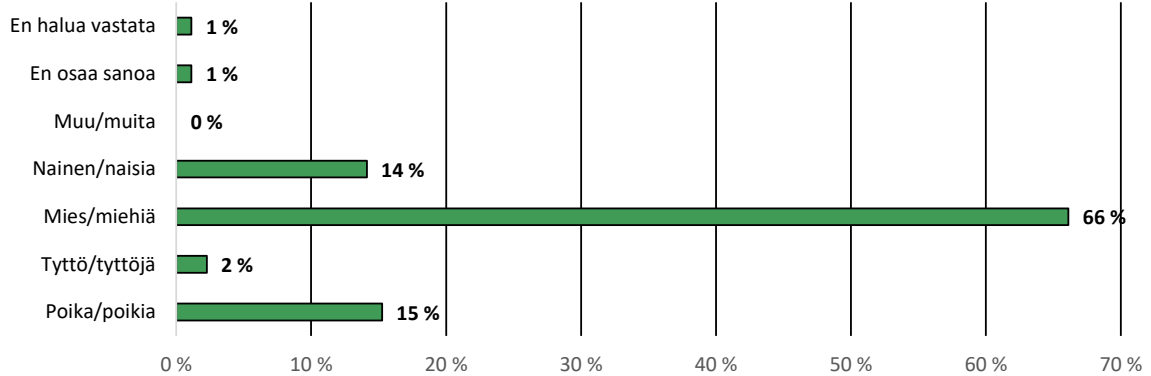

- Ominaisuuksia väheksytty tai kyseenalaistettu sukupuolen perusteella
- Sukupuolta tai tapaa ilmaista sitä halvennettu sanoin, elein tai teoin
- Syryjitty tai asetettu muita huonompaan asemaan sukupuolesi vuoksi
- Haukuttu tai kiusattu sukupuolen perusteella
- Häiritty jollain muulla tavoin sukupuolen perusteella

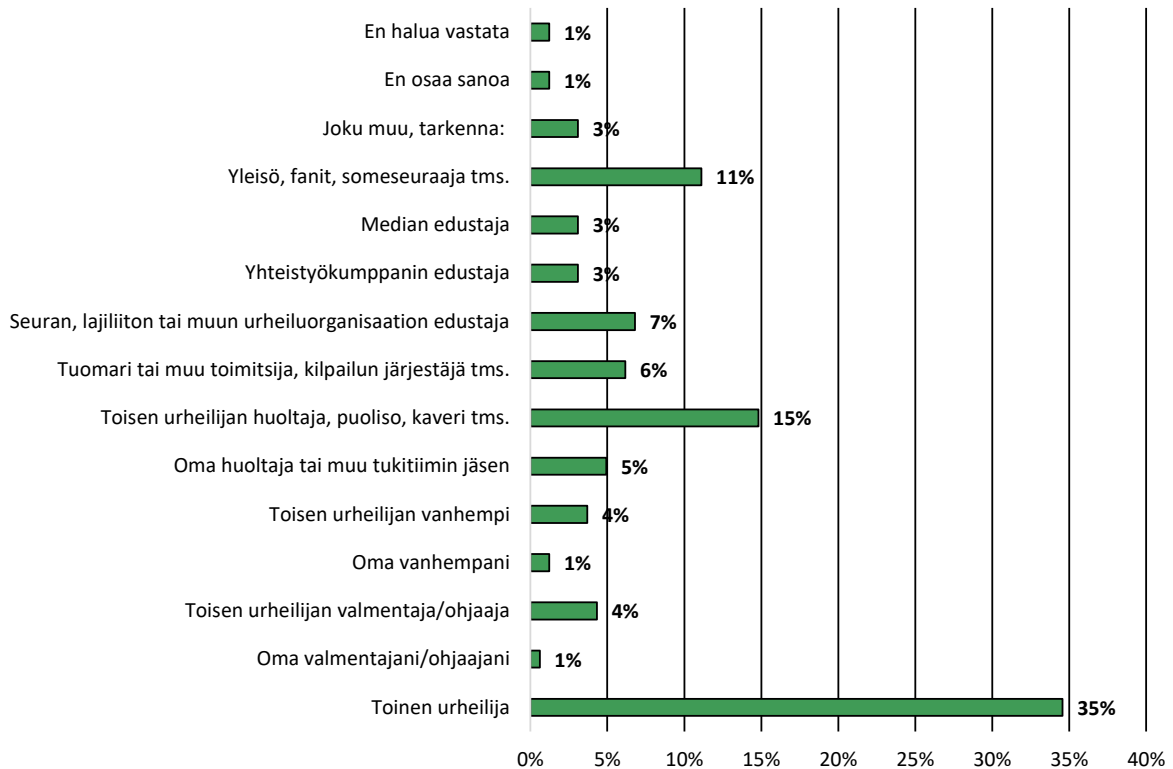
Seksuaaliseen häirintään syyllistyneet (%)

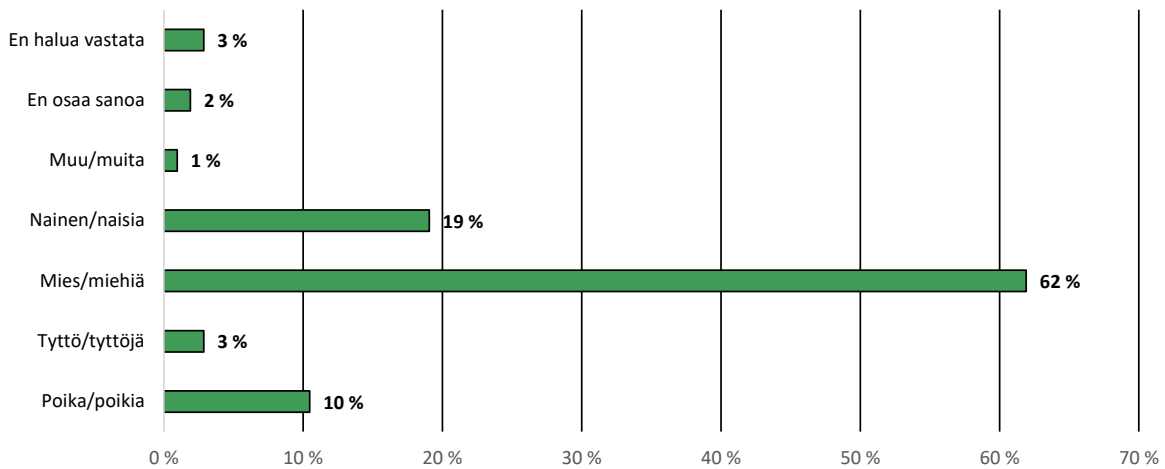
Seksuaaliseen häirintään syyllistyneiden sukupuoli (%)

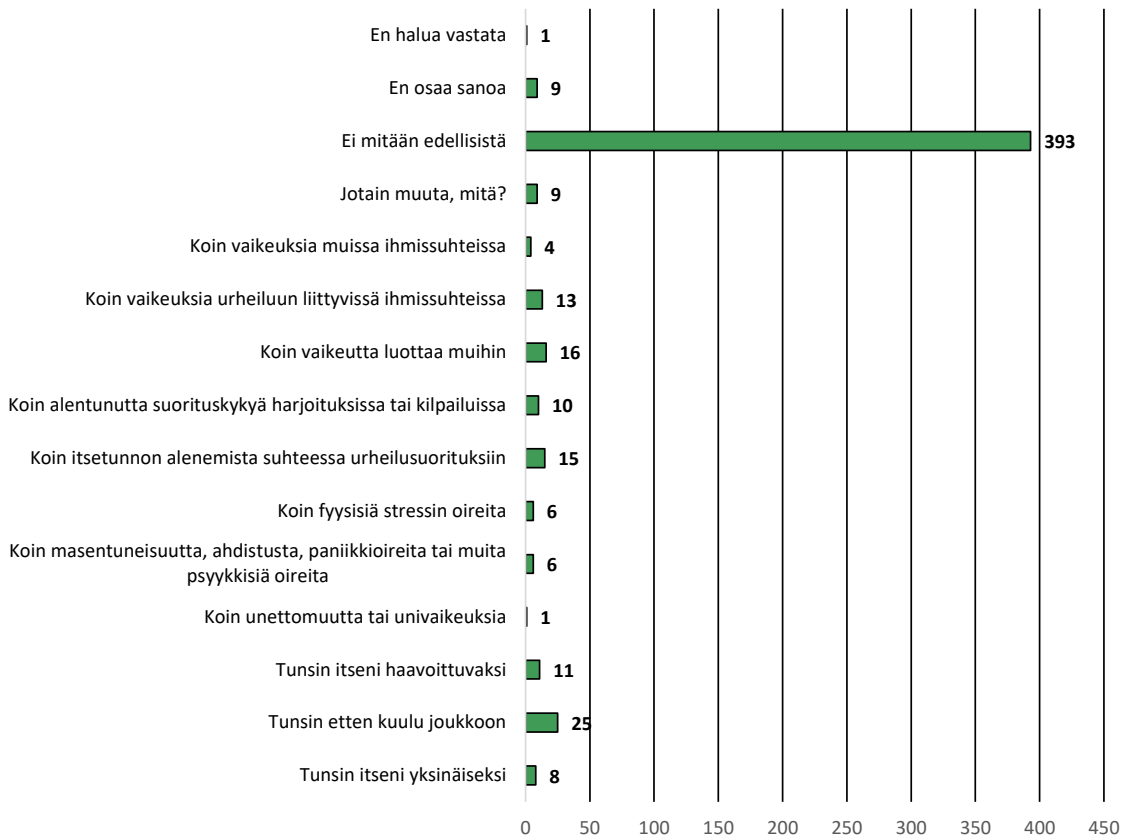
Sukupuoliseen häirintään syyllistyneet (%)

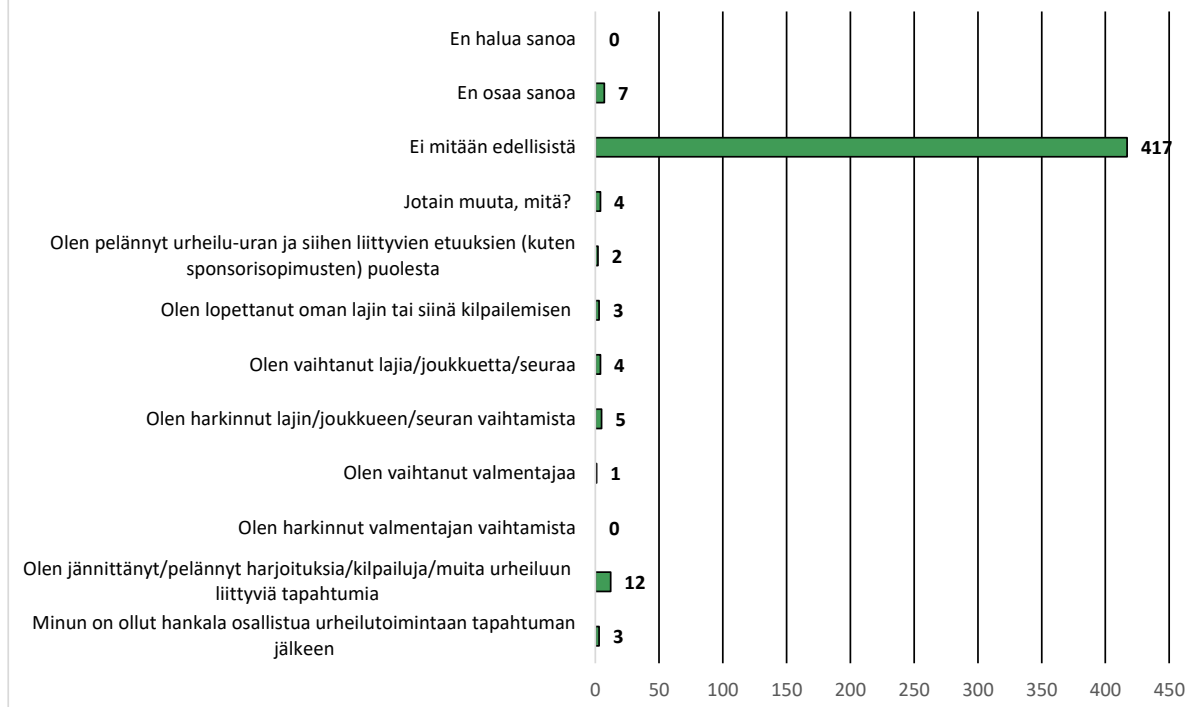
Sukupuoliseen häirintään syyllistyneiden sukupuoli (%)

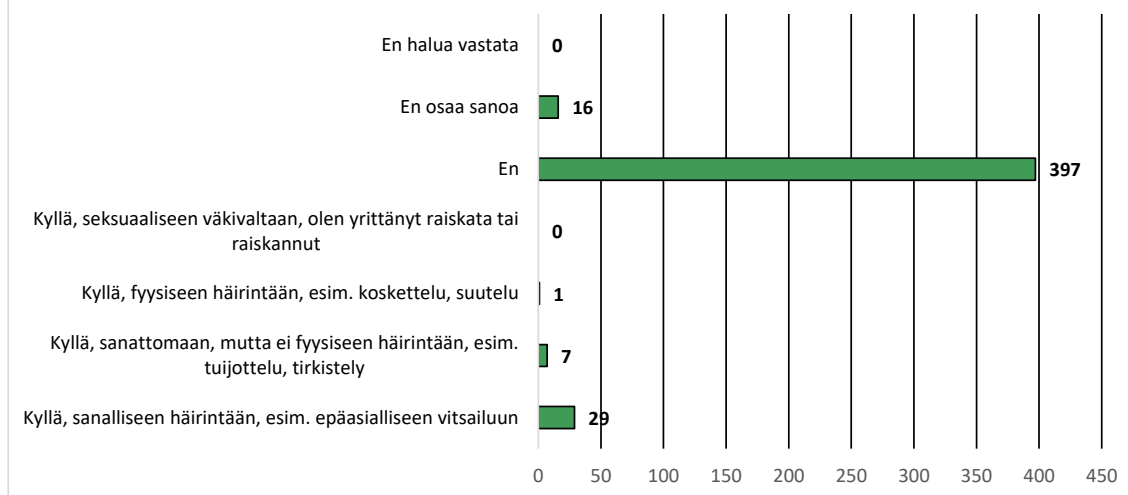
Kokemukset häirinnän psykologisista seurauksista

Kokemukset häirinnän seurauksista urheilutoimintaan liittyen

Oletko koskaan itse syyllistynyt urheilutoiminnassa seksuaaliseen tai sukupuoleen perustuvaan häirintään?

**Onko oma lajiliittosi mielestäsi puuttunut häirintään urheilussa/
tehnyt töitä häirinnän ehkäisemiseksi urheilussa? (%)**

